

Orvostudomány és hit

Dr. Tulassay Tivadar székfoglaló előadásának rövid összefoglalása

A tudomány az igazságra vonatkozó megismerő tevékenység, illetve a megismertek rendszere. Célja kezdettől fogva ugyanaz, az igazság elfogulatlan kutatása, leírása és továbbadása. De mi az igazság? Az igazság a lét minden létezőjének transzcendentális tulajdonsága. Minden igazság abszolút oka és normája Isten. A teremtett dolgok igazsága a legfőbb Igazságtól létesített igazság. A legfőbb Igazság a gondolkodás igazságának is létesítője; a gondolkodás igazsága tehát csak létesített, de nem létesítő.

Vagyis nem létezik Istentől független igazság.

Mi tehát a tudomány? Az igazság keresése. Alapja a kíváncsiság. A kutatás a játékos ember, a homo ludens kíváncsisága. A tudomány fejlődése evolúciós folyamat: a hipotézisek, a teóriák szüntelenül megütköznek a valósággal; sok kiselejteződik, helyette újabbak jönnek. A tudomány fejlődése ezért egyfajta állandó javítás eredménye, hiszen tükör által csak homályosan látunk. Nincs biztos tudás: a tudományos állításokat átmenetileg igaznak fogadjuk el, egészen addig, amíg nincs rájuk cáfolat. Az igazság keresése azonban nem könnyű dolog. A természettudományos igazságok megismerése kitérít a lehetőségeinket, kényelmesebbé teheti életünket, megoldást kínál sok kérdésre. De a természettudományos igazságok megismerése nem tesz szabaddá, mert az anyag nem szabad. S vajon jobbá teszi-e életünket? Általában igen, de a rosszra hajló szabad akarat az ellenkezőjét is elérheti. A képes vagyok rá, tehát megtehetem mentalitás félre teszi az erkölcsöt. Ha az ember csakis képességeinek határát ismeri el határként és tagadja az erkölcsi alapokon álló, „helyes-e megtenni határát”, akkor ez azt is jelenti, hogy kihunytt bennünk az, ami minket emberré tesz. Vagyis a kutatás igényli az erkölcsi alapon állást. S mivel napjainkban az abszolút értékekkel rendelkező világ és a relativizálódott emberi értékvilág összeütközése erkölcsi hanyatlásban is megnyilvánul, ez tovább torzítja a megismerés amúgy is korlátozott lehetőségét. A kutatás a posztmodern korban általában kíméletlen versennyé is vált, ahol a pénzszerzés dominál, a forrásokhoz való hozzáférés motivál és a kapcsolati tőke irányít.

De hát akkor érdemes-e, kell-e szükséges-e tudományos kutatást folytatni?

A kutatásra Isten hív minket. Isten mindenestül jónak teremtette a világot, de hogy a teremtés jó, az nem jelenti azt, hogy teljesen készen van. Hiszen a Teremtő nem „kulcsrakész” állapotban adta át az embernek a világot, hanem növekedő, fejlődő valósággént, melyben Ádámnak Isten helyetteseként kellett volna folytatnia a teremtés művét. Nincs is nagyobb megtiszteltetés, mint hogy Isten annyira komolyan veszi az embert, hogy hagyja őt is dolgozni a teremtett világ képének formálásán. Az ember a teremtésben folyamatosan társa az Istennek. A világ megismerését, a kutatást is csak ezzel a felismeréssel szabad és lehet művelni: Isten társai vagyunk a teremtésben, ez adja meg a tudományos kutatás ethosát.